

TIPS

Een kind
kan
niet
kiezen!

Een kind kan niet kiezen!

LOYALITEIT

Ouders en kinderen zijn aan elkaar gebonden door existentiële loyaliteit¹: ouders hebben hun kinderen op de wereld gezet en zijn daardoor verantwoordelijk voor ze. Kinderen hebben van hun ouders het leven gekregen en zijn hen daarvoor loyaliteit 'verschuldigd'. Loyaliteit betekent trouw zijn aan diegene die belangrijk voor je is. In het geval van ouders en kinderen is het iets anders dan liefde of zich loyaal 'voelen': het is een zijns-loyaliteit, een feitelijk gegeven. Concreet betekent dit dat wat er ook gebeurt, een kind ALTIJD loyaal zal (willen) zijn aan BEIDE ouders. Als het kind deze loyaliteit niet openlijk kan of wil uiten, zal ze ondergronds gaan en onzichtbaar worden, maar ze blijft bestaan! Onzichtbare loyaliteit wordt vaak een verborgen kracht die schade kan berokkenen aan de betrokken partijen.

In een scheidingssituatie gaat er niets boven kinderen die toestemming krijgen om hun loyaliteit naar beide ouders te blijven uiten. Voor een kind is het leven na de scheiding immers een voortdurende evenwichtsoefening: Durft hij aan zijn mama te vertellen dat het reuzeleuk was bij papa? Wat doet hij als hij mama's nieuwe vriend lief en grappig vindt maar zijn papa vindt hem een 'kwal'? Vertelt hij het aan papa als hij mama dronken in bed aantreft? Na een scheiding moet een kind voortdurend schipperen tussen zijn loyaliteit aan vader en moeder, vooral als er andere dingen van hem verwacht worden bij papa dan bij mama.

Nog ingewikkelder wordt het als ouders hun kinderen tegen de andere ouder op proberen te zetten. In dat geval wordt de kinderloyaliteit gespleten: kiezen voor de ene ouder betekent onvermijdelijk verraad aan de andere ouder. Bovendien betekent het verwerpen van de ene ouder (en zijn familie) meteen ook het verwerpen van een deel van zichzelf en dus het verlies van een stukje eigenheid...

Indien de ouder bij wie het kind verblijft zijn ongenoegen over de andere ouder uit, plaatst hij het kind in een onmogelijke positie: door de vloer aan te vegen met de niet-aanwezige ouder kan je kind het gevoel hebben dat je hem persoonlijk afwijst, en dat gevoel wordt zonder twijfel versterkt als hij en de afgewezen ouder van hetzelfde geslacht zijn!

‘Wat moet het kind dan met zijn liefde voor die andere ouder? Is er dan misschien het gevaar dat het kind zelf ook wordt afgewezen als het van die ‘slechte’ ouder blijft houden of, erger nog, op hem lijkt? Uiteindelijk gaan kinderen dan een deel van zichzelf ontkennen, namelijk dat deel van henzelf dat van die andere ouder houdt en dat deel van henzelf dat op die andere ouder lijkt. Het is dus niet verwonderlijk dat de conflicten tussen de ouders steeds weer naar voren komen als de bron van schade voor het kind.’²

‘Als kind is kiezen tussen je ouders niet mogelijk! Het kind hoeft ook niet te kiezen. Een kind mag beide ouders graag zien. Probeer begrip op te brengen voor een kind dat evenveel belangstelling toont voor jou als voor je ex-partner, ook al is dit niet altijd even makkelijk. Voor het kind blijven jullie, ondanks je woede en teleurstelling, beiden ouder.’³

‘Ouders kunnen de impact van het conflict op kinderen verminderen als ze hun kinderen toestaan om van de andere ouder te houden. Dit kan door de kinderen aan te moedigen een brief te schrijven, een verjaardags- of kerstkaart te sturen of ze moeder- of vaderdag te laten vieren bij één van de ouders. Het helpt ook zo nu en dan iets goeds te zeggen over de andere ouder waar de kinderen bij zijn. Vertel kinderen dat je die ouder kunt waarderen om zijn/haar kwaliteiten, in plaats van uiting te geven aan je woede of teleurstelling en de minder positieve kanten te benadrukken. Ooit zag je zoveel goede dingen in de ander dat je bereid was te trouwen en/of samen kinderen te krijgen. Vermoedelijk zijn er enkele kwaliteiten van de andere behouden gebleven. Het is belangrijk voor kinderen om trots op beide ouders te kunnen zijn.’⁴

Het uiten van negatieve gevoelens ten opzichte van de andere ouder van je kind is niet het enige wat de dynamiek van de existentiële loyaliteit in gang zet: ook een slechte of niet bestaande onderlinge communicatie tussen zijn ouders is voor het kind een harde noot om te kraken. Niet alleen voelt hij zich in zo’n geval gevangen tussen twee muren. Hij zal er, vanuit zijn loyaliteit naar jullie beiden, ook alles aan doen om deze voor hem ondraaglijke situatie recht te trekken.

De vindingrijkheid van een kind kent geen grenzen als het erop aan komt om zijn ouders terug in contact te brengen met elkaar. Het kan beginnen met eenvoudige trucjes, maar als blijkt dat die geen vruchten afwerpen, zal hij overgaan tot meer ingrijpende en eventueel zelfs zelfdestructieve maatregelen om er toch maar voor te zorgen dat zijn ouders met elkaar in dialoog treden. De mogelijkheid bestaat dat kinderen weglopen van huis -want dan moeten mama en papa wel samen gaan zoeken- of dat ze op één of andere manier in aanraking komen met het gerecht zodat ook dan mama en papa samen moeten optreden...

Het is belangrijk dat ouders dit gegeven in hun achterhoofd houden en dat zij er, ondanks hun meningsverschillen als ex-partners, alles aan doen om als ouders met elkaar in dialoog te blijven.

VOETNOTEN

- 1 ANNELIES ONDERWAATER :
'De Onverbrekelijke Band', inleiding en ontwikkelingen in de contextuele therapie van Nagy
- 2 GROENHUIJSEN, *Ouderschapsplan, de vele gezichten van het belang van het kind*, 2006
- 3 JEUGD EN SEKSUALITEIT VZW, 2008
- 4 NIJENBANNING, *Hoe moet het nu met de kinderen, informatie voor ouders die uit elkaar gaan*, 2008

© Copyright Annelies Geraets.

Alle rechten voorbehouden. Gehele of gedeeltelijke overname, plaatsing op andere sites, verveelvoudiging op welke andere wijze dan ook en/of commercieel gebruik van deze informatie is niet toegestaan, tenzij hiervoor uitdrukkelijk schriftelijke toestemming is verleend door Annelies Geraets of tenzij aan de onderstaande voorwaarden wordt voldaan.

Deze informatie mag worden bekeken op een scherm, gedownload worden op een hard-disk of geprint worden, mits dit geschiedt voor persoonlijk, informatief en niet-commercieel gebruik, mits de informatie niet gewijzigd wordt, mits de volgende copyright-tekst in elke copy aanwezig is: "© Copyright Annelies Geraets", mits copyright, handelsmerk en andere van toepassing zijnde teksten niet worden verwijderd en mits de informatie niet wordt gebruikt in een ander werk of publicatie in welk medium dan ook.